

คำแถลงการณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล อินนา

ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาการศึกษาข้อดีข้อเสียการยกเลิก MOU 2543
และ MOU 2544 เพื่อแก้ไขปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา วุฒิสภา

พี่น้องสื่อมวลชนที่เคารพครับ คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาการศึกษาข้อดีข้อเสียการยกเลิก MOU 2543 และ MOU 2544 เพื่อแก้ไขปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา วุฒิสภา ได้มีการประชุมพิจารณาหารือมาแล้ว จำนวน ๒๐ ครั้ง ในการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญจะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ MOU 2543 และ MOU 2544 โดยในส่วนของ MOU 2544 คณะกรรมการวิชาการวิสามัญได้มีมติเป็นเอกฉันท์ เห็นควรให้ยกเลิก MOU 2544 โดยได้มีการแถลงการณ์ในเรื่องดังกล่าว ให้สื่อมวลชนได้รับทราบไปแล้ว เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๘

สำหรับในส่วนของ MOU 2543 หลังจากที่คณะกรรมการวิชาการวิสามัญมีการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องจากกองทัพบก กองทัพเรือ และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ รวมถึงผลจากการที่ได้เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงในพื้นที่จังหวัดชายแดนทั้ง ๗ จังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายแดนไทย - กัมพูชา คือ จังหวัดจันทบุรี ตราด บุรีรัมย์ สุรินทร์ สระแก้ว ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี รวมถึงเชิญผู้แทนจากกองทัพภาคที่ ๑ กองทัพภาคที่ ๒ และกระทรวงกลาโหม มาให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์การปะทะตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ที่เกิดขึ้น ทำให้คณะกรรมการได้รับทราบข้อมูลในเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่ยกมพูชาได้มีการละเมิดพื้นที่ของไทยโดยใช้ประชาชนชาวกัมพูชาบุกรุกพื้นที่หลายร้อยครั้ง โดยประเทศไทยได้มีหนังสือทักท้วงมาตลอด แต่กัมพูชาก็มักจะเพิกเฉย

ตั้งแต่อดีตไทยและกัมพูชาได้มีข้อพิพาทเรื่องเขตแดนที่สืบเนื่องยาวนานจากยุคอาณานิคม ซึ่งจากข้อความในหน้าแรกของ MOU 2543 ความว่า “รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชามีความปรารถนาที่จะกระชับความผูกพันแห่งมิตรภาพที่มีอยู่ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเชื่อว่าการปักปันเขตแดนทางบกระหว่างราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาจะช่วยระงับความขัดแย้งตามชายแดนที่เกิดจากปัญหาเขตแดน และจะกระชับความสัมพันธ์ฉันมิตรที่มีอยู่ระหว่างประเทศทั้งสองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และเอื้ออำนวยต่อการเดินทางและความร่วมมือของประชาชนของประเทศทั้งสองตามแนวชายแดน” จึงได้มีการจัดทำ MOU 2543 ขึ้นมา แต่ปรากฏว่าตั้งแต่มี MOU 2543 นอกจากไม่ได้เป็นไปตามความปรารถนาหรือวัตถุประสงค์ของ MOU 2543 แล้ว ในทางตรงข้ามกลับมีความขัดแย้งกันระหว่างทั้งสองประเทศอย่างรุนแรงมากขึ้น ซึ่งไทยพยายามที่จะรักษาสัญญาตาม MOU 2543 แต่ปรากฏว่าฝ่ายกัมพูชากลับละเมิดหลายครั้ง แม้ไทยจะทักท้วงแต่ก็ไม่เป็นผล จนนำไปสู่การปะทะกันของกำลังทหาร มีการใช้อาวุธหนัก ส่งผลให้มีทหารและประชาชนไทยเสียชีวิตและบาดเจ็บ ตลอดจนสูญเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และประชาชนต้องอพยพออกจากพื้นที่ชายแดนจำนวนหลายแสนคน

ดังนั้น ภายใต้การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญอย่างละเอียด รอบคอบ รอบด้าน ในทุกมิติแล้ว โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ อีกทั้งการเสียสละของ พี่น้องทหารจะต้องไม่สูญเปล่า คณะกรรมการวิสามัญจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า **ควรที่จะยกเลิก MOU 2543 ซึ่งแม้จะไม่มี MOU 2543 แต่ประเทศไทยยังคงมีเจตจำนงอันแน่วแน่ในการเจรจา เส้นเขตแดนทางบกถาวรกับกัมพูชาโดยสันติต่อไป เพื่อให้ประเทศไทยได้อธิปไตย สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และประโยชน์อื่นที่พึงมี ตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยการยกเลิกครั้งนี้ คณะกรรมการวิสามัญมีเหตุผลในการเลิก ๒ ประการ ดังนี้**

ประการที่ ๑ ข้อกำหนด ข้อ ๑ (ค) ข้อ ๒ ข้อ ๕ และข้อ ๘ ของ MOU 2543 ทำให้เกิด ปัญหาที่เกี่ยวกับเขตแดนไทย - กัมพูชา สามารถสรุปในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ (ค) ของ MOU 2543 เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ ที่กัมพูชายึดถือ ซึ่งขัดกับข้อเท็จจริงตามแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่ไทยยึดถือ จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งในการปักปันเขตแดน เนื่องจากแผนที่ทั้งสองฉบับมีแนวเส้นสันปันน้ำที่แตกต่าง

ข้อ ๒ ของ MOU 2543 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตแดน ร่วมไทย - กัมพูชา หรือ JBC ไว้ แต่มิได้ให้อำนาจหน้าที่ ในการแก้ไขปัญหาในกรณีที่มีการละเมิด MOU 2543 ที่เกี่ยวกับการรุกรานเขตแดนหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ชายแดน ไทย - กัมพูชา จึงทำให้เมื่อเกิดปัญหาการละเมิด MOU 2543 โดยที่กลไกทาง JBC ทั้งสองฝ่าย ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขตามที่ได้ตกลงกัน เนื่องจากอำนาจหน้าที่ไม่ครอบคลุมในเรื่องดังกล่าว

ข้อ ๕ ของ MOU 2543 ซึ่งกำหนดให้งดเว้นการดำเนินการใด ๆ ที่มีผล เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชายแดนเฉพาะกับหน่วยงานของรัฐบาลกับเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานเหล่านั้นของทั้งสองฝ่ายเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงประชาชนทั้งสองฝ่าย ที่ผ่านมา จึงปรากฏอย่างชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายกัมพูชาได้ใช้ประชาชนของฝ่ายตนในการรุกรานเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมของพื้นที่ชายแดน

ข้อ ๘ ของ MOU 2543 กำหนดให้ระงับข้อพิพาทใด ๆ โดยสันติวิธีด้วยการ ปรีกษาหารือและการเจรจา แต่เป็นที่ชัดเจนว่าที่ผ่านมาการใช้การปรึกษาหารือและเจรจาอย่างสันติ วิธีกับฝ่ายกัมพูชาไม่ได้ผล เพราะถ้าการบังคับใช้บันทึกความเข้าใจฉบับนี้ โดยสันติวิธีด้วยการ ปรึกษาหารือและการเจรจาได้ คงจะไม่เกิดการสู้รบกันหลายครั้งในห้วงเวลาที่ใช้ MOU 2543 ซึ่งการสู้รบ สองครั้งหลังสุด ทำให้ทหารและพลเรือนไทยเสียชีวิต และบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การปฏิบัติตาม เจตนารมณ์ของ MOU 2543 กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น กลับเป็นตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง

ประการที่สอง MOU 2543 เป็นสนธิสัญญาที่มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุผล ๒ ข้อ

๑. คณะรัฐมนตรีไม่ได้มีมติเห็นชอบแต่มีมติเพียงรับทราบเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๓ เรื่องที่นายกรัฐมนตรี อนุมัติให้ไปลงนามรับรอง MOU 2543 ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑ ที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๗ (๘) ว่า เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็น อำนาจของคณะรัฐมนตรีในการให้ความเห็นชอบ

๒. การยอมรับใน MOU 2543 ว่า “แผนที่มาตราส่วน ๑:๒๐๐,๐๐๐” เป็น “แผนที่ที่จัดทำขึ้นตามผลงานการปักปันเขตแดนของคณะกรรมการปักปันเขตแดนสยาม-อินโดจีน” มีผลทำให้เส้นเขตแดนไทย-กัมพูชาเป็นไปตามแผนที่มาตราส่วน ๑:๒๐๐,๐๐๐ จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย เนื่องจากแผนที่ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับข้อบทในอนุสัญญา ค.ศ. ๑๙๐๔ จึงเห็นได้ว่า MOU 2543 อาจเป็นหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ แต่ไม่ได้เสนอให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๒๔

ประการที่สาม แผนที่แสดงเส้นเขตแดนทางบกไทย - กัมพูชาที่จัดทำขึ้นตาม MOU 2543 จะไม่ได้รับการรับรองเนื่องจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ค.ศ. ๑๙๙๓ ตามมาตรา ๒ ซึ่งกำหนดว่าบูรณภาพแห่งดินแดนแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาจะต้องไม่ถูกละเมิดโดยเด็ดขาดภายใต้เขตแดนของตนตามที่กำหนดไว้ในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐ และมาตรา ๕๕ ซึ่งกำหนดว่าสนธิสัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน ความเป็นกลาง และความเป็นเอกภาพของชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา จะถูกยกเลิก

ดังนั้น หากแผนที่ที่จัดทำขึ้นตาม MOU 2543 เมื่อแล้วเสร็จ จะไม่ได้รับการรับรองจากฝ่ายไทยและกัมพูชาอย่างแน่นอน ทำให้การดำเนินการที่ผ่านมาทั้งหมดสูญเปล่า

ประการที่สี่ การดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกไทย - กัมพูชาตาม MOU 2543 มีความคืบหน้าน้อยมากแม้เวลาได้ผ่านไปแล้วเกือบ ๒๖ ปี ซึ่งปัจจุบันการดำเนินการยังอยู่ในขั้นตอนที่ ๑ จากทั้งหมด ๕ ขั้นตอนตามที่กำหนดใน TOR 2546 โดยทั้งฝ่ายไทยและกัมพูชาตกลงที่ตั้งหลักเขตแดนได้เพียง ๔๕ หลักจากทั้งหมด ๗๔ หลัก (รวมหลักเขตย่อย 22B) อีก ๒๙ หลักยังตกลงที่ตั้งหลักเขตกันไม่ได้ซึ่งจะต้องเจรจากันต่อไป จึงมีความคืบหน้าเพียงราวร้อยละ ๖๐ ของขั้นตอนที่ ๑ ตาม TOR 2546 เท่านั้น

ประการที่ห้า หลังการปะทะใหญ่ ๒ ครั้งล่าสุด ในปี ๒๕๖๘ เหตุการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชาเปลี่ยนแปลงไปโดยพื้นฐานอย่างสิ้นเชิง กรอบและกฎเกณฑ์การเจรจาวิภาคิตตาม MOU 2543 ไม่อาจนำมาใช้ได้ทั้งหมดแล้ว ไทยและกัมพูชาต้องยึดถือแถลงการณ์ร่วม (Joint Statement) ของการประชุมสมัชชาพิเศษครั้งที่ ๓ ของคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) ไทย-กัมพูชา เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ ข้อ ๒ เป็นหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเบื้องต้นในการอยู่ร่วมกันโดยสันติ กรอบการเจรจาหาเส้นเขตแดนทางบกถาวร จะต้องเริ่มจากจุดนี้เท่านั้น ทั้งนี้ ข้อ ๒ ของแถลงการณ์ร่วมดังกล่าว ได้ระบุว่า “ทั้งสองฝ่ายตกลงให้คงการวางกำลังที่มีอยู่ในพื้นที่ในปัจจุบัน โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายเพิ่มเติม และจะไม่มีการเคลื่อนย้ายกำลัง รวมทั้งการลาดตระเวนตรงไปยังที่ตั้งของฝ่ายตรงข้าม”

ประการที่หก กัมพูชามีพฤติกรรมที่ละเมิดและไม่รักษาสัญญา รวมทั้งขบขั้วยุเพื่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ฝ่ายกัมพูชาสามารถนำไปใช้ประโยชน์และสร้างข่าวปลอมได้ การทำข้อตกลงใด ๆ กับกัมพูชาจึงต้องมีความรอบคอบและรัดกุมมากกว่าการทำข้อตกลงกับประเทศอื่นทั่วไป ทั้งนี้ MOU 2543 เป็นข้อตกลงที่ยังไม่มีความรอบคอบและรัดกุมเพียงพอที่จะรับมือกับพฤติกรรมดังกล่าวของกัมพูชาได้

แนวทางการยกเลิก MOU 2543

เนื่องจากกัมพูชาได้ละเมิดข้อ ๕ และข้อ ๘ ของ MOU 2543 อย่างร้ายแรงทั้งในเรื่องการสร้างอาคารสูงจำนวนมากบริเวณพื้นที่ชายแดน และเรื่องการวางทุ่นระเบิดทำร้ายทหารไทย และการใช้อาวุธสงครามทำร้ายประชาชนไทยบริเวณชายแดน ตามอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๖๙ (Vienna Convention on the Law of Treaties : VCLT) ข้อ ๖๐

(๑) ไทยจึงสามารถยกเลิก MOU 2543 ฝ่ายเดียวได้ แต่ต้องแจ้งให้กัมพูชาทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ เดือนตาม VCLT ข้อ ๖๕

(๒) เมื่อไทยแจ้งยกเลิก MOU 2543 ให้กัมพูชาทราบแล้ว ไทยยังมีเวลาอีกอย่างน้อย ๓ เดือนหากไทยต้องการจะเจรจากับกัมพูชาเพื่อปรับปรุง MOU 2543 ตามที่ไทยต้องการ ก็สามารถทำได้ในช่วงเวลาดังกล่าว ถ้าการเจรจาประสบผลสำเร็จ ไทยสามารถถอนการยกเลิก MOU 2543 ได้ตาม VCLT ข้อ ๖๘ แต่ถ้าการเจรจาไม่สำเร็จ ไทยก็ยกเลิก MOU 2543 ไป ซึ่งจะทำให้ไทยไม่มีพันธผูกพันตาม MOU 2543 อีกต่อไปตาม VCLT ข้อ ๗๐ (1(a)) โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งที่เจรจาทกลงกันได้แล้วก่อนการยกเลิก MOU 2543 ตาม VCLT ข้อ ๗๐ (1 (b)) ทั้งนี้ให้ดำเนินการยกเลิก MOU 2543 ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แนวทางและข้อเสนอแนะในการดำเนินการหลังการยกเลิก MOU 2543

๑. เมื่อยกเลิก MOU 2543 แล้ว ไทยและกัมพูชายังคงมีสนธิสัญญาและกลไกทวิภาคีอื่นที่สามารถใช้ดำเนินการเกี่ยวกับเขตแดนทางบกได้ไม่ว่าจะเป็นอนุสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๐๔ สนธิสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๐๗ รวมทั้ง ความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชาว่าด้วยความร่วมมือชายแดน ลงนามเมื่อวันที่ ๒๙ ก.ย. พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งมีกลไกทวิภาคีที่สำคัญด้านความมั่นคงของประเทศ ได้แก่ คณะกรรมการ GBC และ RBC ในการระงับข้อพิพาทตามแนวชายแดนแบบทวิภาคี อีกทั้งยังมีคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission: JBC) ที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนการจัดทำ MOU 2543 ตลอดจนแถลงการณ์ร่วม (Joint Statement) ของการประชุมสมัยพิเศษครั้งที่ ๓ ของคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) ไทย-กัมพูชา เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๘

๒. หากจะทำข้อตกลงในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกกับกัมพูชาใหม่ อย่างน้อยควรมีลักษณะที่สำคัญ อาทิ

๒.๑ การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกไทย - กัมพูชา ต้องกำหนดให้เพียงคำนี้ถึงทั้งแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ ที่ฝ่ายกัมพูชายึดถือ และแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่ฝ่ายไทยยึดถือ และต้องไม่มีการยอมรับว่าแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยฝรั่งเศสเป็นแผนที่ที่จัดทำขึ้นตามผลงานการปักปันเขตแดนของคณะกรรมการปักปันเขตแดนสยาม - อินโดจีน

๒.๒ ต้องกำหนดให้คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย - กัมพูชา (JBC) มีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาในกรณีที่มีการละเมิดที่เกี่ยวกับการรุกล้ำเขตแดนหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชาด้วย

๒.๓ ต้องกำหนดให้ “ทั้งสองฝ่ายตกลงให้คงการวางกำลังที่มีอยู่ในพื้นที่ในปัจจุบัน โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายเพิ่มเติม และจะไม่มี การเคลื่อนย้ายกำลัง รวมทั้งการลาดตระเวนตรงไปยังที่ตั้งของฝ่ายตรงข้าม” ตามข้อ ๒ ของแถลงการณ์ร่วม (Joint Statement) ของการประชุมสมัยพิเศษครั้งที่ ๓ ของคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) ไทย - กัมพูชา เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ จนกว่าการสำรวจและจัดทำเขตแดนทางบกไทย-กัมพูชาตามข้อตกลงใหม่จะเสร็จสิ้นสมบูรณ์ นอกจากนี้ ตำแหน่งหลักเขตแดนใดที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกันได้แล้วและไม่ขัดต่อแถลงการณ์ร่วมดังกล่าวให้ถือตามนั้น ส่วนหลักเขตแดนใดที่ทั้งสองฝ่ายทั้งที่ตกลงกันได้และที่ตกลงกันไม่ได้ แต่ขัดหรือแย้งแถลงการณ์ร่วมดังกล่าว ให้ถือตามพื้นที่ในแถลงการณ์ร่วมดังกล่าวเป็นหลัก

๒.๔ ต้องกำหนดให้เขตแดนไทย - กัมพูชาบริเวณเทือกเขาหรือที่ราบสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณเทือกเขาพนมดงรักตั้งแต่หลักเขตแดนที่ ๑ ขึ้นไปถึงช่องบก ซึ่งไม่ได้มีการจัดทำหลักเขตแดนมาในอดีตนั้น ให้ถือแนวขอบหน้าผาเป็นเส้นเขตแดน เนื่องจากในทางปฏิบัติ เส้นสันปันน้ำควรถือว่าอยู่ตรงกับขอบหน้าผา

๒.๕ ต้องกำหนดให้ทั้งสองฝ่ายสามารถรับรองตำแหน่งหลักเขตแดนบางส่วนของที่คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย - กัมพูชา (JBC) ตกลงกันได้แล้วตามกระบวนการกฎหมายภายในของแต่ละฝ่ายได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้การดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนเสร็จสิ้นครบทั้งหมด อย่างเช่น ในการดำเนินการตาม MOU 2543 JBC ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงตำแหน่งหลักเขตแดนที่ ๔๙ - ๗๐ ได้แล้ว หากกำหนดให้ทั้งสองฝ่ายสามารถรับรองตำแหน่งหลักเขตแดนดังกล่าวตามกระบวนการกฎหมายภายในของแต่ละฝ่ายได้เลย จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างมาก

๒.๖ ต้องมีการกำหนดเวลาสิ้นสุดและเหตุแห่งยกเลิกข้อตกลงดังกล่าวอย่างชัดเจน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันในการที่จะดำเนินการตามข้อตกลงให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และเพื่อให้ฝ่ายที่ถูกละเมิดข้อตกลงสามารถยกเลิกข้อตกลงได้หากฝ่ายที่ละเมิดข้อตกลงไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด

MOU 43- Speech

Distinguished members of the press,

On behalf of the Senate Ad Hoc Committee studying the merits and drawbacks of terminating MOU 2000 and MOU 2001 regarding the Thai-Cambodian border, I would like to report the conclusion of our 20th consultative meeting.

As previously announced in December 2025, this Committee reached a unanimous resolution to recommend the termination of MOU 2001. Today, I am here to present our findings and final resolution regarding MOU 2000.

After extensive field visits to all seven border provinces—from Ubon Ratchathani to Trad —and testimonies from the Royal Thai Army, Navy, and the Department of Treaties and Legal Affairs, the Committee has reached a unanimous resolution that Thailand should terminate MOU 2000.

Our decision is based on six critical pillars:

1. Fundamental Flaws in Provisions: MOU 2000 forces the recognition of the 1:200,000 scale map, which contradicts the 1:50,000 scale map used by Thailand. This variation, particularly regarding the watershed principle, has led to chronic conflict rather than resolution. Furthermore, existing mechanisms like the JBC lack the authority to address border incursions.

2. Legal Invalidity: MOU 2000 was never properly approved by the Cabinet, nor was it submitted to Parliament for approval under the 1997 Constitution, despite it clearly affecting Thailand's territorial integrity.

3. Constitutional Incompatibility: The Cambodian Constitution of 1993 strictly forbids any violation of its territory based on a 1:100,000 scale map. This means any boundary line produced under MOU 2000 would likely never be ratified by Cambodia, making 26 years of negotiations useless.

4. Lack of Progress: After nearly 26 years, we are still stuck at Step 1 of a 5-step process. Only 45 out of 74 border markers have been agreed upon—a mere 60% progress of the very first phase.

5. Following GBC 27 December 2025: Following the two most recent major clashes in 2025, the situation along the Thai-Cambodian border has fundamentally and completely changed. Both Thailand and Cambodia must now adhere to Item 2 of the Joint Statement from the 3rd Special

Meeting of the Thai-Cambodian General Border Committee (GBC), held on December 27, 2025. This statement serves as the preliminary international treaty for peaceful coexistence. The framework for negotiating a permanent land boundary must originate from this point forward.

6. Diplomatic Bad Faith: Cambodia has repeatedly violated Articles 5 and 8 of the MOU through land encroachments and the use of force, leading to the loss of Thai lives and the displacement of hundreds of thousands.

The Path Forward

Under Article 60 of the Vienna Convention on the Law of Treaties (VCLT), Thailand has the right to unilaterally terminate MOU 2000 due to Cambodia's material breaches.

Termination does not mean a vacuum of law. We still have the 1904 and 1907 Franco-Siamese Conventions, as well as the 1995 Agreement on Border Cooperation, which provide sufficient bilateral frameworks for security and dispute resolution.

Moving forward, any new agreement must:

- Think of both the 1:200,000 and 1:50,000 scale maps without blind acceptance of colonial interpretations. There must be no acceptance that the 1:200,000 scale map, produced by France, was prepared in accordance with the demarcation results of the Siam-Indochina Boundary Commission.

- Empower the JBC to resolve encroachments effectively.

- Any boundary marker positions mutually agreed upon by both parties that are consistent with the Joint Statement of the JBC dated December 27, 2025, shall be adopted accordingly. In cases where boundary marker positions have been agreed upon but are inconsistent with or contrary to the aforementioned Joint Statement, as well as positions that remain unresolved, the areas designated in the said Joint Statement shall prevail.

- Ensure that the watershed principle and cliff-edge boundaries in the Phanom Dong Rak range are strictly respected.

- Both countries should be able to legally certify agreed-upon boundary pillars (such as 49–70) through their own domestic processes immediately. This avoids waiting for the entire border survey to finish, providing a practical benefit to both sides.

◦ The agreement must include a clear expiration date and defined conditions for termination. This ensures timely cooperation and allows a party to exit the deal if the other side fails to comply with the terms.

The Committee stands firm: our national sovereignty and the blood of our soldiers must not be traded for an ineffective and legally flawed memorandum.

Thank you.